

Аңсны Аминистрүзә Рейлазаараң ИШӘРТАХАЗ АФНЫ

Аңыза-министр Александр Анкәаб идиқилемт Аћәа, Назазе лымфаңы иғылуу, ауда раңа змоу иуашшырахаз афны ауаапсыра рхатарнакцә.

Аихбыра изырызбен анхартта злаархаша апара рыйтана абарт ауадааңызарына рынхара, зызбаха хөөр афны аңашыңыргылара ахъзалымшо аћынты.

Аңызате еилакы ахатарнакцә Аңыза-министр иархеит еитамтуу амазара ахә аштыркен дара зығноу иаңароу анхартта ааххара аганаххала иңдүрткүрүп зылшо аудаафораңы агътиңчимра шынато.

АРАЦӘАМДАНГАРА ИПНАҢЫЗ

Александр Анкәаб идиқилемт Җылмекең (Очамчыра араин Маркыла ақыт) инхая рхатарнакцә. Урт Аңыза-министр иах ахъара һарцент 1 километрак инажауа Аишыңа Boyaa рымфа арееира азтааца збахарц. Аипылара ихы алаирхеит Аңсны Жәлар Реизара депутат Венори Бебиа. Уи Аихбыра раҳь акырынта дыдтаалахъан.

ЕИЦӘЖӘЕИТ АЖӘАЛАГАЛАҚӘА НАРГАРЦ

Аңыза-министр Александр Анкәаб аудаа жарраттә гөйхалалрате еиқекааңа - Аңсны Ахъыттә фонд, «Панорама», «Къараз» рхатарнакцә дырлылент. Арт аиқекааңа зыптаазаара удаа ахъыттә ахъыткәе, насты атаацаа гранаххала ахылаңшра змам ахъыраара риртоит.

Аңсны Ахъыттә фонд аналгагаңы Асида Ломия ахъыткәе ахъыткәе ртагылаа аганаххала еиқекааңа аиқекааңыма аиқекааңа еиқекааңыма шаадырлыша, избанзар урт ртагаңа рыптаазаара иалтхъеит, мамзарг азинкәа ирүлхәдоуп, ахъырхара рхыргонт ахақаңтрап ахъырмыруха атыңка рұнны, мамзарг рхимфагаша баңспул.

Аипылара иалахәзы ргәаңаңарада, проблеманы икоу убры ауп, аудаа жарраттә еиқекааңа, асоциалт мадзуракә, аттараңыра аусхәартақәа рыбжъара ахъоуенкәшәара ықам. Абри ина-

Александр Анкәаб урт иреи-хәеит рнапы зтэрфыз адца атә. Уи инақыршәаны иаарласны Аћәа ақ. ахадара ашкә ииагахоит Ареспубликате биуцьет аћны иарбо амалқәа раҳьтә 50 миллион маат.

Аңыза-министр иатшишыт абри проблема атың ақетцара апъжәара шарто, избанзар афны атагылаааша уаңа ифноу рыптаазаареи ргәбзиареи ашәртара тәгәа итанаргылоит. Уи иара убас агера диргеит иарбоу амалқәа зегы шыршшәахо.

Ахъаңаа ракәақәа рыла, ари амфа ғевин иаакәымтәзакәа араңа анымфанаңыргоз. Үаанзатеи риддааларақәа ртакс, ақытааа ақедыргыгытган атагылаааша арееира.

Аңыза-министр иажәақәа рыла, хыкәкыла ақетцара ридыркылоит изыхатоу аматзуракәа иатаху аусурақәа рымхеки рыхәпсеи анышыңақәдьыргылалак аштахь.

ЕИЦӘЖӘЕИТ АЖӘАЛАГАЛАҚӘА НАРГАРЦ

Ахъаңаа ракәақәа рыла, ари амфа ғевин иаакәымтәзакәа араңа анымфанаңыргоз. Үаанзатеи риддааларақәа ртакс, ақытааа ақедыргыгытган атагылаааша арееира.

Аңыза-министр ишыңақәылаз атагылаааша аганаххала иеиҳырратым аиқекааңа рыгәтчимра рыңецифишоит. Александр Анкәаб иғәааннагарала, уи аеартаулот азакәанңтара афызинтә гха-пхақәа рыла, хлапшрада иаанхаз ахъыткәа аусрудуларазы изыңақтоу аспектилесеи арткааңаарала.

Аңыза-министр дадгылелит хыкәкыла ацентт аттараңы ахъыттә уаажәлларате еиқекааңа ридеиа, анааң - ииаипмүркөзакәа аус зуа аусхәарта чыда.

Аипылара иалахәзы еиқәажәеит Аихбыра раҳь хыкәкыла ажәалагаңақәа нарғарц апхъаңтәи рускәа рхеаңақәаразы.

Мушыни Лашәриа 85 шықәса ихыңда иазкны

Аапсара зқәым арғиаңы

Аյсны Жәлар рпоет, али-тературатцаа, акритик, аитага, академик, Апсугаңаарате институт алитеатрура аћәша аиҳабы, Аңсны ашәкәысөцәа Рассоциация ахантәа, Аյсны Урыстылеи рышаңысөцәа Рейдгылақәа рлахәыла, Дырмит Гәлия ихъз зху Ахъынҭаррате премия ала-уреят, «Ахъз-Апъша» аорден I афазара занашью Апъсны атцаарадырра зеаңсазтәз аусзую, Мушыни Тайиа-иңа Лашәриа пъшынғажәи хәба шықәса ихыңдеи ирғиа-рате пъстазаара хынғажәи жәаба шықәса ахыңдеи иръзыз аус-мәдәгатәкәа мәғаңысит Аћәа.

Цәйбрамза хәба рзы Д. Гәлия ихъз зху Апъсугаңаарате институт азал ду ағы аусура иалагеит аклассик изку жәларбжәаррате конференция. Уи аартуа, институт аиҳабы Арда Ашәба ихәеит: «Мушыни Лашәриа иаңицент Д. Гәлие, Б. Шынқабеи, егырт апъсуга классикцәа азәырғи зызы ам-фа». Аиубилиар ипъстазаареи ирғиа-рате мөне иръзыку ажәахә қаңтәит аттарауа, афилогијате тцаарадыррақәа ркандидат Уасил Ағзба. Апъсны Жәлар рпоет ихъзала адныхәларате шәкәкәа аарыштит Апъсны Ахада Аслан Бжъании Жәлар Реизара Аихбыра Лаша Ашәбен.

Аконференциағы иқәгылаз аттарауаа иазгәртон Мушыни Лашәриа икалам итцыңыз арғиамтәкәа еибү-еицәу ҳәа еилыхшыа шримам, дара зегы ииенбенпшыны зығаңара ҳарак-зуу усумтақәаны ишыкую. Аиубилиар ихата иакәзар, изаапъ-саз зегы итабу ҳәа раҳо иазгәеит, ианаамтаз артцааңаа бзиякәа шимаз, урт ишырғышишо ииехъзарақәа жәпакы, дрылаңа-а-жәйт апъхъаңтәи игәтаккәа.

Иара убас ари амш азы Апъсны асахъатыхыфәа Рейдгыла ацэыргақәтәтә зал хадағы иаартын «Арғиаңы имфа» зыхъзу, Мушыни Тайиа-иңа изкыз афтоекспозициа. Еиуеипъшым ашықаңкәа рзы икатцуо афотосахъақәа рөңи Жәлар рпоет идгылоуп Баграт Шынқаба, Фазиль Искандер, Рушьбен Смыр, Гъаргъ Зизария, Шынгула Инал-иңа, Евгени Евтушенко, Александр Твардовски ухәа реипъш икоу аклассикцәи аттараңаа. Ацэыргақәтә аартра ҭалаанза, Апъсны абыргңәа рхе-илак ахантәа, Аполлон Думаа аиубилар апъсуга лабаша ҳамтас иитепт. Ацэыргақәтә иаңаа аттара ҭаңа қаңтәит апъсуга ахатыртә ҳамтакәа занашью Мушыни Лашәриа ирғи-амтәкәа ажәа рхырхәахъеит жәағылаа еиңдерди аттараңаа, ашәкәысөцәи, акритикцәи. Урт дреиуоуп академик Шота Сала-кан. Иара дыруаңкүп апоети ии ирғиареи аусумта неитыхкәа рзызкүп. Аттарауа-арғиа-тик иртүр.

Апъсугаңаарат ИНСТИТУТ

ашъара шаңа иуадауу, иара уи аизырхареи арғареи иахыагы дшазаңысо атә. Апоет ихата иакәзар, ацэыргақәтә иалахәыз итабу ҳәа раҳо иазгәеит, арт афотосахъақәа ишаадырғышуа ипъстазаара ажырык.

Абрин аены, ахылбыңа, Мушыни Лашәриа ипоема «Ахътәи уас-цәа» ала арежиссиор Мадина Аргынпхыа иқәлүртүл ами-зикл рдырбан С. Чанба ихъз зху Апъсуга хәынҭаррате драмате театр ағы. Апоема тема хадас иамоуп арғиамтада афырхатда хада апсадгыл ахақаңтреи ахып-шымреи рзы икәпара.

«Акырза сацкласпшы, абырткал икылхны, акыр шықәса рапъхыа иапъыстаз сөымтә, арежиссиор Мадина Аргынпхыа апъсы ахалтәит» ҳәа азгәеит ахтыс иалахәыз автор. Аспектакль ҳкультурате пъстазаарағы хәы

истатиақәа зегы еидкылан хаз шәкәнни итижит «Жәлар рпоет» ҳәа хызыс иаманы, уи шытоуп, мәқәтцаоуп Мушыни Лашәриа ирғиа-ра иазхыапшырц иақызыку зегы рзы.

Академик Шота Сала-кан ихәхъян еипш, «Мушыни Лашәриа илирика, ипоезия – ари инартбаау метафороуп, – уи ала автор еиҳа дазказоуп игәтакы ахәара, аса-хъаркта, арғаулара». Метафорала адунеитә поэзия атема хадақәа – апсадгыл, ажәлари, ани, ахаты бывшәеи рхъя, ахтәара, аибашыра, апсра, апстазаара, абзиабара ҳаракы – цәыригоит апоет.

Мушыни Лашәриа апсу лите-ратура, иара адунеитә лите-ратура ахатагы иалеигалеит ԥса-зра зқәым афынтақәа – «Ахътәи уас-цәа», «Аүынцү», «Ашаетәа». Арт арғиамтада дуқәа еилыххыа иаңдышырбен апоет ажәлар ртоурыхи рразымоуп рөңи аепохате хтыс дуқәа поэзиатә ажәала рсахъа атыхра дшаз-козу, наунага абиарақәа ргәла-шәара ишазынижыз.

«Ахътәи уас-цәа» иазкны апоет ихәоит: антикатәи алитеатрура данахысуз, данапъхъоз инаркны лассы-лассы дшазхәыцлоз Медеиа ллахынз. Изныкымкәа азтаарагы ықәиргылахъан, из-

змам лагалахеит. Уи уныруан кә-пеншәа итәи азал ағы итәз ахәапъшщәа рхы-ртәкәа ирнуба-лоз ацәаныррақәа рыла. Иблакхы-гизамиузиклиахәапъшузрыгәа хнахит. Ианхыркәшаха анаосгы акраамта еихсызумызт анат-инкъабжъкәа. Апремиерх изымнейз зегы ирыман алшара анаосгы ахәапъшразы, уи арбара мәғаңысит хымш.

Александр Пушкин имедал, Антон Дельвиг ихъз зху Урыстәи-лазегьтәи апремиа, Шота Рус-тавели ихъз зху ахъынҭаррате премия ухәа зтаки заҳатыри ҳа-ракзуу акыр ахатыртә ҳамтакәа занашью Мушыни Лашәриа ирғи-амтәкәа ажәа рхырхәахъеит жәағылаа еиңдерди аттараңаа, ашәкәысөцәи, акритикцәи. Урт дреиуоуп академик Шота Сала-кан. Иара дыруаңкүп апоети ии ирғиареи аусумта неитыхкәа рзызкүп.

Иажәе инараалоу ароман «Аүынцү» атәи дазаатгыло жәлар рөхамхәафы ихәоит уи шыл-тшәахъа хатала иареи итааңеи ақыртуда апъсуга еибашыра аан ир-хыргази ирбази ахтысқәа.

(Алгарта 4-тәи ад.)

Расул Гамзатов диижътеси 100 шықаса үит

Цада хәа иахаштыу, Дағыстантән ашыха һаракәа рымдан ишьтоу ақытақәа руак аћны, XX ашәышықәа аллагамтазы ашхаруа жәларқәа рѣны зеиттагылара иағыз арккағыз аирхаттарнакыз авар поет, аитага, хылтшытала инхашыз, Гамзат Цадаса итаацәарағы 1923 шықасызы дийт, аамтақәа рнағс зыхъз адунеи еицадыруа икалас Дағыстан жәлар рпоет, аказара зеапсазтәйс аусзуа, жәларбұхтаратәи апремиақәа акыр рлауреат Расул Гамзат-ида Цадаса-Гамзатов. Абрақоуп ии агарашәа ахызылхәа, ажәеи ашәеи ргәбылра ахыштыкаа, ипсабаратәйс ибафхатәра иарғиаз ипоезия азыхъ цөя ахыщынхыз.

Иаххысыз ашәышықәа 40-тәи ашықәсәкәа рзы адунеитә поезия аштахъ лыпхала зышаға еихызгас Расул Гамзатов иажеен-инраалакәа аушәақәа убла хызкуа ажәалатәи саҳбатыхрам. Уақа иубоит цәалашәара таулала ихатәау апоезиатә хәыштарақәа ауағытәйсса илахынта аазырпшүа, иара убас, апстазаара азғылхәа, ауағы ауаажәллара рәғапхәа итак-пхықәа, уи иабдуцәа рұғынць – идгыл гәекеи иареи реимадара.

Расул Гамзатов ипстазаареи ирғиаратә мәнеи акыр ахатә ҹыдарақәа рымоуп, ибафхатәра амәхак тбаауп. Хыпхызара раңаала инапы итижихъоуп иап-тамтақәа зегын уажәи ара

еикәхапхъаозит хәа һалагарым, урт мила-раңаалатәи архыағыз ақыр ирдүра икалахъеит, инартбааны азхатцарагы рохьеит.

Расул Гамзат-ида дреиуоуп тоурыхтәла инартбааны ихәиуауз Кавказ ашхаруа жәларқәа ирхатарнаку, зых-пхызара усқакгы ира-циәаом, ажәа сахъарк азкәзәа хатәрақәа. Ирғиара, атоурыхтә гәалашәара аганахъала иналукаартә аќынзәа итца-руп, ақырза итцаулоуп убас итоурыхтә лапшәаагы. Уақа рееидыркылоит Кавказ иашыгыту ажәлар маңқәа ирхыргахью, изтагылоу, ирғеиңшү аамтақәа.

Хәнзу аглобализация зыхызхаз аамтазы, зыхдирра атып ағы икоу дарбанызалақ, иеилкаара иасаркью иуағра ағазарала идимкыларц залшом ихпышәагоу хыпштакла ихәу, «сара снағссы имызында» хәа апоет изгәкью идгыли, ижәлари, ибызшәеи, урт еикәирханы пхыақагы иеихәзхалаша абиарақәа ирзынархую анағстәи азәаҳәақәа:

Хақымзам ауағы дызхәшәтәуа, ижәдирүа,

Ауағы дахәшәтәуеит иан гәакъа лбызшәа.

Мап, са схатәы бывшәа

уағыз изуазар,

Сара сыйхиуп иахъа сыйсрацы.

(еит. Пл. БЕБИА)

Рапхъаңакәны Расул Гамзатов Аңсны датааит 1954 шықасы, аңсуга сахъаркыратә лите-ратура ашъатаркәе, Аңсны жәлар рпоет Дырмит Гәлия дижкети 80 шықаса атра иақнны имғаптыу агәиргәратә ус-маптатәкәа аөрүлархәразы. Ушкан дычкәынзан, 31 шықаса

дыртагылан, аха пшы-жәашықәсак рнағс ихыбгалас Асовет еидгыла ахәйнәтқарратә премия далаура-атхахъан, 50 шықаса инареиҳаны (ипстазаара далтаңан) напхгара ззиуаз Дағыстантәи ашәкәиәфәа Рейдгыла деихәбын. Убасқан Аңсны жәлар рпоет иареи реи-пилара, иғәлашәарағы хаштра амоуа изаанхеит. Хара имгакәа иағыхъынфылоит, аамтақәа рнағс Аңсны жәлар рпоет, академик Мушыни Лашәрия аңсәаҳы иеитеигаз ажәенираала:

Егүгүм шышишықәа

рзыхәан, абар,

Аха иунызбом уқара ахабар!

Алахъ еиқымыз ахаан уғын,

Асасқа ағмыз ирақәағын.

Алахъ ақырбжы, айх ағазы,

Уңа иағырхагымхааит, бзаны!

Ухәштапара лашозааит

иахъеи-уахеи –

Апхара рыңхарас

үгәи уңаҳәақәеи.

Узамаа алағырз амбааит ицоу,

Улаш ҆арызааит адунеи

зегъ иахъз..

Аңсуга шәкәиәфәа азәырғи

Расул Гамзатови аиғызара рыб-

жан, зегъ рапхъаңагы Москва, Алиттературатә институт аќны атара зиңдоз апоет-атрибун Алықыса Лашәрия. Иара убас, рапхъа иидырыз аңсуга дреиуан атыхәтәаныңа аитанеиаирақәа зыбжыз Гәргү Гәлии иареи, уи атәи ипоезиагы шыахъела ианыңшүеит. Ҳапсуга поетцәа мач-фымкә – Н. Кәйтниа, В. Амаршын, Пл. Бебиа, Г. Гәбылия ухәа иғымтакәа акыр иеитархәеит. Ипоема «Ашыха пхәызба» иалху аспектакль С. Чанба ихъз эху Аңсуга драматә театр асценағы изныкымкәаны иқәдиргылахъеит. Изызхая абиарақәа Расул Гамзатов ихъз ирғиамтәи ианиоит Аңснытәи ажъаратәи иреиҳаи атараиуртқәа рыртаратә программақәеи ашәкәеи рѣны.

Расул Гамзатов дреиуан әжәи-жәаба шықаса рапхъа һажәлар ақазаареи аќамзаареи иан-рыбжыагыла, ирықәымчуаз шмачмызгы, ҳаикәырхаразы зыбжыз ырғоз адунеи зыхъз адирұаз ашәкәиәфәа С. Михалков, Ч. Айтматов ... ухәа еснагы ырғатыз.

Аңсны жәлар рпоет, академик Мушыни Лашәрия ишихәаз еипш: «Икоуп змилат ахәаакәа ирхисуа, зыхъз-зыпша ахара инағуа, абиарақәа иртәу, жәлар рдоуха иузалымхуа апоетцәа. Урт ианакәызаалакы ирақәағы, илыпшаахқәоуп. Расул Гамзатов убарт дреиуаны даанхонит наэззә».

А.АМЗАЦБА

РАСУЛ ГАМЗАТОВ

Ахатәы бывшәа

Хақымзам ауағы дызхәшәтәуа, ижәдирүа, Ауағы дахәшәтәуеит иан гәакъа лбызшәа. Дағаңзәыхъ, аеа бывшәа дахәшәтәуазаргъ, Са исылшом уи ала сшәаҳәарцы. Мап, са схатәы бывшәа уағызар,

(еит. Пл. БЕБИА)

* * *

Сара апстазаара сгәи ахәоит зегъ рыла, Ҳапланета дүззагъ сағәароуп. Сағәароуп стәила апхаррагы, атаагы, Ага инаркы фаданза-хара. Сара уиазы иахъатаху сыйсааит, Аха анышә самардароуп абра. Дырғаладыршәарц абыргцәа, пшыала Анышәиңтә иава ианнналало аул, Ашәа рзызхәауз авар бывшәала, Рыдгыл гәекъа иахълтцыз Расул.

(еит. Пл. БЕБИА)

Ашыха уарбақәа ртас

Лассы иааит тағалан, итсыит апшакәа, Икағыи икапсоит хыхынта абығықәа. Апса-тла затәйкоуп изымпсах зыхъ-зғы, Ажәфақәа еитыхъ иғылоуп ахәағы. Алтхынрак атаракәа аччаҳәа ишәаҳәон, Хышәашәарак шықалас апхарахъ еихон. Ашыха уарбақәа нхагъежеит ишәазом, Ртәила хәыңч ааныжыны үарбагы ицазом.

(еит. Г. ГӘЫБЛИА)

* * *

Зегъ рапхъа даунеи ианыла, Матуп хәа иахъаңшүеит Индиатәила, Уи апхарахъ ицәйрхъан, сыйшхайауп ртәила, Ашыаурдаңын, ашыха еимыздо жәғанғәила.

Са сазхәиуеит, ағызцәа, ари даеакала, Уаатәыфоуп рапхъа даунеи ианыла, Нас шыук шыаудардынхан, ипшүреит рхала, Шыоукгы матапшхеит, – амфаду ианхалаз.

(еит. Г. ГӘЫБЛИА)

* * *

Ахырхырхәа ақәа леиуеит ихкәазом, Адәнүікәа ундәйлпшы ажәған убазом. Хъааи гәиртєи сгәағы еилағшыит еитах, Абзиабара натарз иаацәиртүеит агәағ.

(еит. Г. ГӘЫБЛИА)

* * *

Оапхъа сатааит стәила, агәкра сныруа, Аха сыйшхәацә сзымдирит сара, Абацәа рбызшәа апацәа ирыздируам, Са сбызшәа ағнахуеит, иағуп аңсуга.

(еит. Пл. БЕБИА)

* * *

Хмеицәажәарцу нас авар бывшәала, Хамхәицирц, хмеиғыхарцу хаха... Ихалшио: азқәа амшын иаңшоит еиштала, Даргы ирдүреит ии ишахъелабго, аха...

(еит. Пл. БЕБИА)

* * *

Дасу шәахъиз, шәахъаңз, шәахъан, Ихәычызааит атахъизаргъ ахсаала иахъану, Ахрақәа урт зыхъчо, изырпшз, Апшака ргәлатцәахуп улашп зыхъимз.

(еит. Г. ГӘЫБЛИА)

* * *

Ахатара – өйнкылароуп, уи жәдирүа, Иццакәа, зыхъ итоу еснагы апша, Иеи ицыршыап, дықәхап уи дуазыруа, Ма ихъдара дақәуеит есымша.

Шәүешәыртынч хәа шәасхәом, ацәа салам, Ады-маңаңыз бзия избоит схата, Аха апстазаара птазаароуп, ццакрала Апхъаҳа азәғы изымгац схәоит еита.

(еит. Н. КӘЙТНИА)

Адғыла нтамтақәа рахътә:

* * *

Ашәарыцаағ гәымшәеи, Ашьаурдаңын хызы камшәеи, Ахра ааныжъ ицазом, Ишәартөумаш хәа ицаазом.

* * *

Уапхъа иқәу, ари ашәкәи – ихәычы-иду, Уабацәа рбызшәала ифуп, иақәта пату, Абғыцқәа ахышә еипш иаауртит, - Адунеи қыақыагы уназыпшит.

* * *

Зыхъз дырим фырхатқа абрақа джуп, Ифырхатара жәлар ргәэтца иташуп. Шәүргәйндақгы дыцәоуп инағсшәа үзара, Ишәүргәйндаға ада акты итнүмхеит иара. Ағыи аңцаа изишағ ауағы ижәироуп, Аха ианакәызаалак уи дазхәицроуп: Иахъыжәтәу, ианыжәтәу, изцужәуа, Шағагы үжәтәу, нағсы иззүкәуа.

* * *

Апшака

Ачеркъес, ақабарда, адағыстан, Хыпхызара маңуп хәа шәмымшшлан.

Ахышә хәыңчылы ишахъану, нағшырттоуп,

Дгыли мшыни уантәи иубартоуп.

Дасу шәахъиз, шәахъаңз, шәахъан, Ихәычызааит атахъизаргъ ахсаала иахъану, Ахрақәа урт зыхъчо, изырпшз,

(еит. Г. ГӘЫБЛИА)

1993 шықәса хәажәкыра 17 ахәлбүрека. Амш ахәларахъ инеихъан. Ҷөтхәақәакты ажәған агаәфы рееидкыланы ақәа абыржәымзар-абыржәкә аеңеаҳа алеира иналагоит ухәараты ажәған түшәа икан. Аенеңтәарак зхәичәә згәртәхәа азеипшнхартәе иказ Заира дааа аамтәни еиңшәмкәа лгәи тыңчылыкт. Уи лыпшәма Едик Касланзия ифызыңағы иаргы хәажәкыра мза 15-16-тәи ажәларатақәа ирылахәын, аха рхабарк лыздыруамызт. Рызбахә ҳәа акгы лмаңаңызт. Азеипшнхартәе гәып-гәыпда еилагылаз ахаңа, ари ажәларата ҳапсуга ишрикәмәиа ада ирхәоз ҳәа макьана еилкаатәккыны итахаз ртәи ухәа акгы рыздыруамызт. Уи шаңағы рыгәкәа тәзызоз ихархәризешшәа ҳәа.

Сара, сты дтажазар, аха үвара разык иманы ма деңкәхазар ҳәа зтаара шәкы рхәфы иааниан анаңа, абаңа. Агырга, еита агырга иаркараз анаңа абаңа ази-аզәи ңаңа еизтәзомызт. Цәгъярак рахар ҳәа ишөн. Убас, лгәи акала итынчмызт заанаты фунтшалатәи цәалашәарақәа зоухъаз Едик ишшәма ңаңы Заирагы. Гәып-гәыпда иғылаз ахаңа днараса аарағасуан, үвара Едик избахә рхәозар ҳәа өымтзакәа. Едик Касланзия ишшәма Заиреи, ичкын 12 шықәса зхытуаз Ахреи, бжышыңа үвара Астанде иманы ари азеипшнхартәе дыikan. Арантәи - Гагрантәи акын Едик еснага ажәларатақәа рахь дышцалоз.

Инкәашьала даапса-дкарахъ дышыкоу удыруа ашта дааталеит хатак ихы икәе. Иара ишкә инхъаңшит еилагылаз гәыпшәкәкүү, ҳәи, ари ипсы ҭаны дхынхәйт ҳәа рхәфы ианубаало. Убас аамтәзы артәа ҳәа ижкы нтәнди ахы еиңш днахавъеит хәгъыла ҹәйнәхәа ҳәа. Ари Едик ишкә Ахра иакәи. Ахра хәйчи ашта иааталаз иаб ифыза Зураб Адлеиба деимлагәа дикит, нас дикәтәиаашон, ижкы ҭаны дыхәхәен.

- Саби уареи шәениңеит уажәи дызуцимзеи ҳәа, - саб дыпсыма, дыршыма акгы зумхәои, даба-коу, уара зегы удыруеит, ииша саҳәа, - дтъатәи-тъатәуан мите тато.

Иаб дызыршыданы иаиз аибашыңағы, ииҳәо ифашәомызт, уеизгы Едик дызгашаз ахы шиқәшәа ахәара шицәүиадағыз, ари ахәычы ихымфапгашаа азныказы ишьара дықәнаңеит, икәнтишша дақәымшәа даақәхеит. Аха ахәычы иакәзар, ииша-иаҳа ижкы рудуны дыхәхәен - саб даба-коу, саб дызуцимзеи, - ҳәа. Ахәычы дырзенәкүумызт ирыдеизалаз.

Едик ипсы ҭаны абыржәкә ашта дааталахыр ҳәа Заира агырга арахәыц дызхынхалазгы иаразнак ииаңаңтәеит лычкәин Ахра иғъатәи-тъатәбжы ллымхәа ишаатасыз. Лызгаб хәйчи Астанда дылгәтәхәа ақызы-кызыз ҳәа еиматәаны дтәиуа днеи-

Аидаира - 30

Ишдыру еиңш, Аңсны ахәын-қалақ ақыртуа апсуа еибашыңаа еиңшырааз ажәларата 15-16 ажәмшык Аңсны жәлар рзы, ҳұзыншылтәләтәе еибашыра ахынзациз, зегь реиха ҳажәлар ирхамштуа агәйх ңу мишқаны иаанхоит. Урт амшқәа, заанаты руғешазы-картахъазгы, ари ажәларата ҳайбашыңаа гәымшәақәа руғәтакы нарығзартә еиңш лтшәа дук рмоуит. Убас шакәүгүү, ҳайбашыңаа ари ажәларата ғаяғытәләтәе изымгәаңуа, апсаа иаң-

ыланы ңхъақа ицион, Гәымстә зеибафара ирсны, аминаңаа рула ихъказ адәи икәсны, аха рхықәкы анагзара - ақалақ Акәа аға икыншәи ахакәиттәра залмыршахеит. Избанзар, уаңсыралагы ңыбарлагы еиңшарамыз ғ-мчык еиңшылан. Убрәи ажыншәи еиңшагы иғәйтшылаагоуп хәажәкыра 15-16-тәи ажәларата ғаяғыз ҳайбашыңаа гәымшәақәа 222-фык ртакара, урт рахытә 23-фык хабарда ибжазит. Аибашыра аамтәзы иқалон иғәйтшылаагаз ахтысқәа. Убарт иреиуоуп абра сызаатыло аибашыңы изку ахтысқы.

Ахра Касланзина 1993 шықасы

СЛЫМХА ИТАФУЕИТ ИАХЬАГЫ

Пылелит лыпшәма ифыза Зураб. Ахәычкәа лжакарызу, лара лхы аанылкылару иқалтцаа лыздыруамызт, ләепхәа иаагылон зтаара шәкы зтак лзықамтоз, «ари ажәларата ажыншәигы схын-хәуеит схынхынхәлаац еиңш» ҳәа атыхәтәантәи данцозтәи иакәақәа ҭаха лыртомызт. Ари ажәларата ғаяттара дтажагәышьеит Едик, уи далыргартә еиңш атагылазаша қамлелит, аибашыра еилгаанза уи дахъжыз руздыруамызт.

Аибашыра ианалага август мазы Акәа, Ахабла Өңци ақнны инхоз ақкәынцәа зегы еизеит агәып өңци еиңшыраары агәып «Ветерок» ҳәа иаҳашытоу атып ағы. Анағас, апсадгыыл ахъчаңаа зегь реиңш, Гәымстә азы ирны, Ешыра ахырғәтәрта ааныркылелит «Ветерок» иалаз.

Иқалалон х-фык ачкәынцәа автомат затәәк ҳаманы атабиа ҳантатәалоз ҳәа лзенитехалон Едик ишшәма ңаңы Заира. Илгәлалыршоит уажәи. Усқантәи аамтәзы абъяр азымхарақәа атып рыман, аха Едик иеиңш иказ аибашыңаа агәра ргон ақыртуа фашизм ишамиаиуаз. Усгы ихәлан, - иаңылтсон Заира, - ихадгыло Нхыти-Ахыти раңа-фуп, аха ҳара апсаа еснага ап-хәа ҳылазароуп - Аңсны ҳара излах-садғылу ала.

«Хәажәкыра 15 рзы Едик дызлаз агәып ҹыда еибаха-еибафо, ихышыңаа илеиуз Гәымстә азы ҳарит, - игәлалиршоит лычкәин Ахра иғъатәи-тъатәбжы ллымхәа ишаатасыз. Лызгаб хәйчи Астанда дылгәтәхәа ақызы-кызыз ҳәа еиматәаны дтәиуа днеи-

змаз иакәын. Уи аштыхъ Аңснытәи ахыншәи арратә университет афилогиатә факультет далгейт. Аус иуан Шығыба еиңкааны имаз адраматә театр ағар ристудиағы. Идыргалоз арольқәа зегы қәғи-арала инаңгизон. Едик қашыла даара дуағы татан, дуағы аамтәшәан, аиҳабы аицбы ибзинаны издирүа, апсуала иаңаз азәи иакәын. Ифызыңағы ир-тағицәагы бзия дырбон, избандар дхәиңи ҳәрамызт, аевыр-рәгъареи ахашәахамбареи иламызт, зегы дырнаалон, дгәбильғын, - илгәлалыршоит Заира.

Едик иабиңара өахымтәеит, уи еиңхазхауа, ңхъақа иаңызто иоуп ица Ахра. Уи иреиҳа амедицинатә институт далгейт, уи инаңыданғы ашәагы бзияны ихәоит, иашәақәа зуу альбомқәа ҳәа-пшыба ҭыңхеит, дтажаңаа оуп, өңци ахәычкәа драбуп. Едик ишкә Астанда за-наатла диурриступ. Ан Заира иаңа ауя лбазаргы илыллыршент өңци лыхшара иаңсаны раазара, иахъа урт дырлагәрыт, ҳәа-ас илыму убартқәа зегы Едик дахърыйхәдаа, иахъимбаз ауп. Аибашыра аштыхъ Едик ишшыра шығалазтәи ахтысқәа реиңхәара даара илцәиудағын Заира, Аресспубликатә хәшүшәтәртә аштыхъ иркыз ҳәккынцәа гәымшәақәа руғирра даара иуадафахъан. Абрақа дылбейт, дылдырит лнапала ихәда иахалтаз адырга ала.

1993 шықәса абтарамзазы Едик иаб Қарбен Касланзина иғәратағы Кәтол анышә дамардеит. Едик итахареи ишшашеи еснагы зыблы ихәлалыршоит Заира, Касланзиеи иан Тина Қарчиапхәи иризхымгакәа дук мыртықәа руғтазаара иалтцеит.

Усқантәи ажәларата аштыхъ, Владислав Арзынба убас ихәоит уи илахъеиз зегы фырхатшоуп, Афырхаттара ахъз иаңсоуп ҳәа. Едик ифызыңағы иаргы, иштакор шырдыруа зегы, гәымшәарыла ахы иаңаланы ицион, ҳзынаңзандас Акәа ҳәа. Рыңсадгыл Аңсны фырхаттарыла рхы ақәртсоит.

Едик иеиңш иказ агәымшәақәа, апсадгыыл зхы ақыртсаа, аиаңа ҳзаағыз ҳаштара руғымзашаит, ргәлалашаара еснагы иаңаңаит, ес ииуа ағар рзы иғыр-шығаа.

Роза АМЧ-ПХА,
Аңсны ажурналистиңа
Реидгыла иалоу

Аапсара ЗКӘҮМ арғиағы

(Алгарта)

Мушыни Лашәриа Анцәа иажәа пышшәала, поэзият қәа-хәеңкәшәала ахәара, аптара илиршент. Анцәа ибышшәа, Анцәа иуасиат апсышшәала ақырғарасы апоет апшәа алектикағы, апетикағы, апластикағы иитахыз зегь ипшашаит. Уи алагы апшәа алшара өңцикәа хитит. Апоет ихаты инапағы Анцәа иашәи апшәеи қәгъашшәа еинаалеит Аңшыңыра атерминология акәзар, инапағы иааганы, аханатә иапсышшәазшәа, апсышшәала ифызшәа ипшабараләни иқаңтент. АраЬа, хымпада, апоет адунентә классикатә реиңамтәкәа реиңага-разын имоу апшәа ду инышшит.

«Сара, Кәтол ииз, апшүа жәа иалиааз иаҳасаб ала истахын Абиблиа апсышшәала иапшхъо изы иара итәнү-иманы иқаларц. Схыкәкы нагзоуп ҳәа сгәи иаанагоит», - ихәоит Мушыни Тайиа-иңә. Лассы итыңраны икоуп Мушыни Лашәриа иенітага өңцикәа. Урт рибжъара - Аңсалтыргы.

Мушыни Лашәриа илирикағы икоуп зегы - ҳтоурых, ҳфилософия, ҳапсабара аблакхыгара, ауағы илахъынта азхәыцра, аби-забара иаңку азәа қәсиркәа.

Апоет имачымкәа апштазаара дкындаңкәхъеит. Изаңәаны диг-хонит ихате өңза. Аха, иара ихы атәмишшәеит. Өңци апшхъаа иаңзит, ршыапы иқәиргылелит, ран лыкмазаара риңшыртә иқаңтент. Ихазгы уаҳа насып, даштамлелит. Дзықашшәа агаәкәра дыпнамеит, дазрыжәит. Имчилла зегы апшыса литература аштыхъра аизырхара иазикит.

Мушыни Тайиа-иңә ахаан ихип, рзы аамтә имамызт. Инапы злакыз аусраңаа иаамтә зегы ағон.

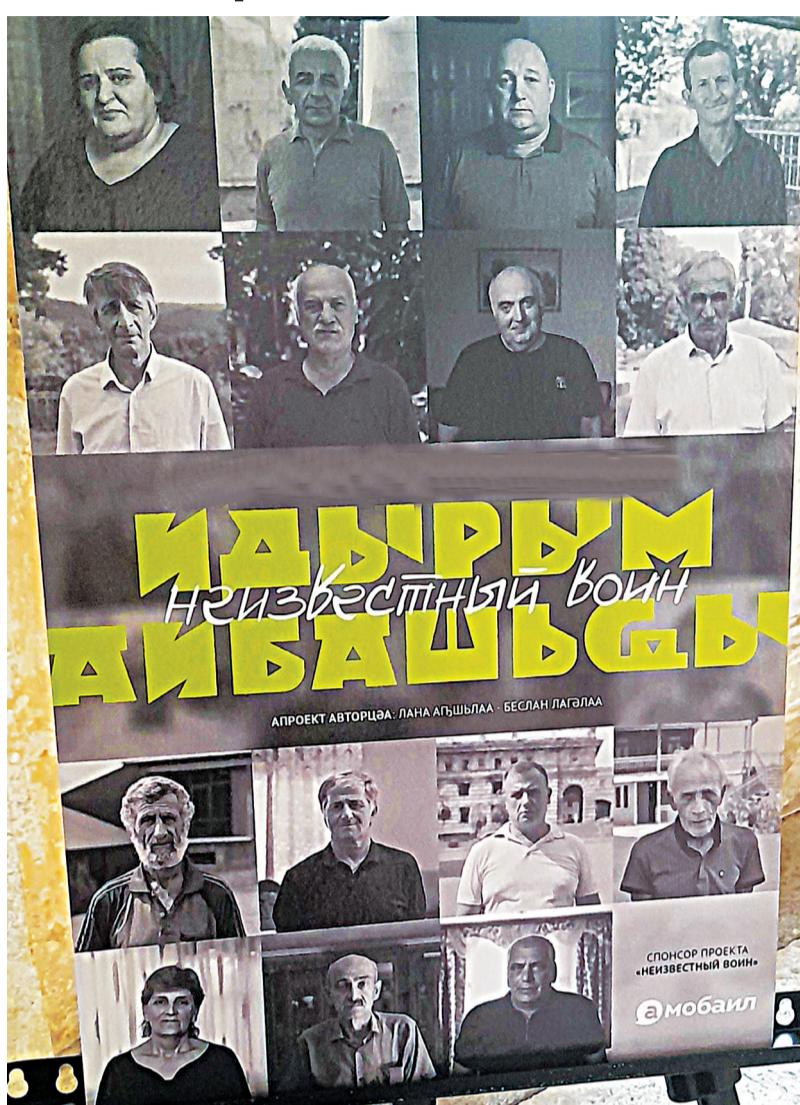
«Ҳәара атахума, снапы злакыз зегы ақы агымкәа исзықатомызт, аха ртакпхықәра шысьыз еилыскауан, сымч-сылшы րыгсмыжырц исылшоз зегы қастон», - ихәоит апоет. Мушыни Тайиа-иңә уажәи инапы рылакуп акылпхъ зымбац иғымтәкәа реиңга аиқыршәара. Урт зегы еиңаракгы атыхәтәантәи хәшүшүкәа рзы иапштаз роуп. «Уажәи урт сеитарзыгъежекын шәкәни ртәжъразы реиңлыхра, реиңәиршәара сағуп», - ихәоит аапшара зқәым апоет-академик.

Мушыни Лашәриа 85 шықәса ихыңра хтис дууп апшыса поэзия абзиабағщәа зегы ҳзы, инеизак-ны ҳдоуҳатә культуразы.

Елана ЛАШӘРИА

A u a a u p a - 3 0

«Идырым аибашъы»

Ишдыру еиңш, сынтә Ағысны Ақыныңұтқылалате еибашыра (1992-1993) aan Аниаира 30 шықаса ахытца азгәртоит. 30 шықаса ирылагданы хыпхызара рацәала Ағысны зхы ақызытձафырхада азәйрәфы ирыхцәажәхъеит амассат информация ахархәагақә русзуғцәа, телекеңәпшірала иддирбахъеит видеонткамтақәа, астатақәа, аочеркқәа, аиғәзажәарақәа акыныңх ианыртцахъеит. Ағысны зхы ақызытձа реиңш, зығысы туу хветеранцәа - афырхадаа рыйзбаха рхәхъеит. Аха егъя ирыхцәажәахъазарғы, урт ирызку имыцхәу ажәа қалом. Абрақа иазгәататәуп иахъанзагы, хветеранцәа рапхтә зыхъз зынзаскагы ихәам шыкou. Аха ажурналист Лана Ағышылаапх илыллыршит 30 шықаса рифонтыңка зынзагы изхымцәажәац хветеранцәа - афырхадаа 15-фык рыйз азыргара.

Сентиабр 8 рзы ақазарта аплат-форма «Гәйма» ақны имәпдән «Идирым аибашығы» захызыз афырхацә - аветеранцә алархәны рыхъз азыргара. Уахъ им-фаҳытит аттарауа, аветеранцә, ауаажәлларра рхатарнакцә, ажурналистиңцә. Азыргарағы аветеранцә рхәғсахъяқә фотосахъала еиқәрышәаны, рыхъзрыжәла аццаны еиқәан. Изыргаз аветеранцә иреиуан: Нугзар (Никита) Ратиа – «Агәымшәараз» амедал занашью, Арутин Пашин – «Агәымшәараз» амедал занашью, Лиана Хәйтаба – Леон иорден занашью, Руфбей Тарнаа – «Агәымшәараз» амедал занашью, Геннади Тәанба – Альсны Афырхата, Андреи Малиа – Леон иорден занашью, Светлана Склиаровскаина (Лобиан) – Леон иорден занашью, Резико (Заза) Гамгыя – «Агәымшәараз» амедал занашью, Иури Қәычбериа «Агәымшәараз» амедал занашью, Беслан Агрба – «Агәымшәараз» амедал занашью, Роман Амқәаб

АКАДИА

Ааигә Аңсны Аңынцъ тәылалатә еибашыраан Аиа-ра 30 ш. ахытра ахатыр азы Аңсны ашәкәйәфәә Рейдтыла имәғәнагеит апоэзия ахәлыгazz «Абрыйскыл иоуп рашила инеи-ва»

Аусмұғаралатында иалагаңзға енгіз-
шілдес зегіндең көзіндең көзіндең
Ахъз-апарк апарк ақны Аптар-
дымында зыхы ақәйіздің рыхъзала ир-
гылуоң абақағы ашат шыныңдақаң-
шытараңтіл, афырханаң гәдела-
дырышада.

Анафс В.Г. Арзынба ихъ зху аибашыратэ фырхатцара ахъз-апъ-ша амузеи аѣнъ имфаңысыз апо-еэзия ахъялтъз ахъ имфаҳыцити ашѣкъы фоңдэен ацарапуааи реипъш, атареи, акультуреи ақазареи русзуғдә, Апъсадтылы зхы ақызытъз афырхатцә рана-цә, аруаа, аибашыра аветеранцә рхаттарнакцә, аудажеллараттә ус-зүзүфдә, аәар, ашколхызыцқә. Аус-мөрзайгата рхы адалырхаттАльсны

Мөшөүлгөтөрхы алдырхеит Айсны Аяга-
зы-министр актәи иха-
тып, уаф Беслан Җопуа,
Айсны аңара аминистр
ихатып, уаф Ада Кәарчелиа,
Ауаажәлларратә палата
амазаны қәғаф, атынчреи
асоциалтә иашареи рзы
Айсны анацәа рхеидкыла
аихабы Гәули Кыбыча, Ақәа
ақалакъ ахада ихатып, уаф,
Айсны афырхатा Автандил
Сурманизе ухәа егъыртты.
Ахәйләгәз далахәын Айсны
Ахәйнәкарра Ратхъятәи
Ахада иғишәмәт, хәйс Свет-
лана Цөргенина.

Аңсны жәлар рпоет
Рушьбен Смыр иажаеи-
нраала «Абаашқә» иал-
ху Анатоли Алтебай иашә
авидеонцамта ианазығыры-
ғы аштых асцендах дне-
иент Аңсны жәлар рар-
тист Лиудмила Гәымба, уи
иналығзейт Аңсадғыл ахъ-
чағпәа ирызку лашәа...

Апоэзия ахәйләз аар-
туя Аңсны ашәкәыфәцәа
Реидгыла ахантәағы Вах-
танг Аңұзоу иааркыағыны
дазаатғыл ейт аңсуга
шәкәыфәцәа аханат ауаа-
желларрағы иааныркыл
зәрде

ароль.
«Амилат» саҳъаркыратә литература анышықәтгыла инаркны ҳашәкәйөөсөә жәнелар рғәенисраиацын. Амилат-хақәитратә қәйса-раан жәашықәсала жәлар рзин-қәа ирзықәп, оз абиңарақәа иры-лагылан, шырдагыры ылдырыштей. Ишәйжәдіруа, 1992 ш. август 14 рзы Қырттаыла Ахәынсовет ар абындарлеи техникалеи рееи-қырыштаны Аңсны иақелепті. Аңынцұтәяттә еибашыра тысити Аңсадғыыл ахъчарағы ҳажелар еидгилет. Уаанза Аңсны жәлар рфорум «Аидгылара» анағұцаха-рапъхатәи ахантәафыссызы да-лын Аңсны жәлар ышәкәйөөсөә Аңынсағогая.

Аңсны аибашьра қамлар ана-
мугы, ҳапъсадгыл ахъчарағы
хажадар ртеңшаша рыхрааразы

хатэгэап, харала ашьхақэа ирхытцын иаауан ашьхарыуаа рыхч, кэйнцэа, ахэаанырцэтээн ап, суудлааспора, өвчтэй, Алда Урыстыла ухэа рүүнгээ, – ихэйтүү.

Абры ахшыфтақ иаңдауа из-
гәеитепт: «Ағысны анапхага-
ра реиңш, ҳашәкәйіфөңдәргүз-
рхәмтәқәеи раап, хъараңаң-
лассы-лассы акып, җыңырың-
аибашыра аанкылареи акә-
лағаңда ырып Ағысны ралгареи-
рзы бәбәала ырбызы дыргон-
Ағысадғылы ахъағаңда ирылалы-
лан, рғән шытырухан. Аибашыра
анцоз Ақәа хабарда дыбжызит-
абағататәра ду злас апоет Таиф-
Аңыба, Ағысадғылы ахъарада
ан дтажеит апоет-қәрахымзай-
Саида Делба. Ашәкәйіфөңдә рыч-
каңыңда ағаынды Ағысадғылы ры-

апоэзия. Аибашьра иазку ажәенираалақәа ирыпхъеит: Геннадий Аламия, Анатолий Лагәлаа, Гәында Кәытцния, Гәында Сақания, Вахтанг Аңұхазоу, Заира Тұайтықә, Екатерина Бебиа, Дмитрий Габалиа, Иван Миқаиа, Нұғзар Логәуа ухәа егыртгүй. Рхатәы жәенираалақәа реипш, ирыпхъеит иара убас апоетцәа: Баграт Шынықәба, Нелли Тарпұха, Платон Бебиа, Мушыни Лашәрия, Таиф Ақыба, Борис Гәыргәлия, Виталий Амаршыан, Терентий Чания, Лиолия Тәанпұха, Шота Чқадуа, Саида Делпұха, Лев Лиубченко, Александр Бардодым разженираалақәа.

жәеинраалақә.

Ахылпаз атакы еиҳагы
игөйлнартәауан даға хтыск.
Борис Гәыргәлия иажәеинраала
«Ани ағъеи» дапъхеит имата
Амина Гәыргәлия, Таиф Аұыба
иажәеинраала «Ихнымхәыз

«Абрыскыл иоуп рашьла инеиуа...»

ртцеицәа гәымшәақәа: Адгәры
Инал-иңға, Абзагә Гәыргәлия, Ба-
тал Аргаян, Беслан Амаршын»

тал Аргын, Белсан Амаршын». Апсны Абыныңұтылата еибашыраан ҳажәлар Аиаира реитетириеңіззі атаңда ахтынданы Аиаира аштах, атағылазаша шхъантазгы, адуюхатә күлтүрә, алiterateтура ғалжыла ағиараң амда ианылар ақын, аибашыра ҳажәлар ирзыннажызы ахәракәс ортаданы.

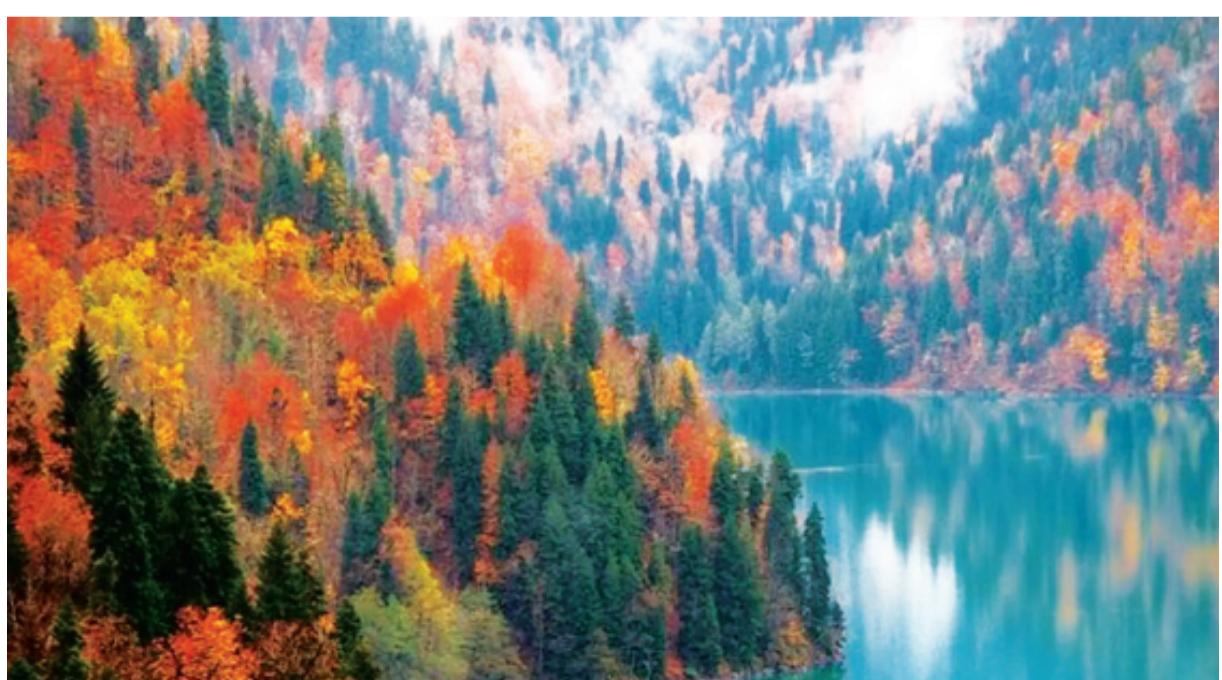
аибашъың ибжъы» – иматा Леона Ацъба, Лиолия Тәәнгүхә лажәе-инраала «Анааира» дагъхьеит – лахәшъеңтбы Марина Тәәнгүхә дматы Амира Дыандыл хә

лмата Амира Гъачлиагъха.
Ръказара ддърбент атыпъхацәа
рансамбль «Гэында». Артистцәа
инарыгзент ашәақәа: «Алъхәзызба
ар рыматәа зшәү», «Ельбрус»,
«Альсина»

Иныбжъаршә-aabжъаршәны идырбан авидеонтамтақә: (А. Лагәла иажәақәа ирылху ашәа «Ухи лахароуп» – А. Алтеиба инагзамта, ашәа «Абхазия» – А. Лакрба инагзамта, Кә. Ченгелия Л. Тәанпүха лажәақәа ирылихыз

- (Кә.Ченгелиеи арығзахъаз).

Ашъхатэыла – Апсын

Аспорт**Бориси, Харитони,
Нестори риааира**

Борис Багателия азқазацәрынүткә самбо азы адунеи ачемпионат аћны аиаира идент, иаанацхәуент Аңсны аспорт азы Ахәынтиелакы. Аиылары мөфпүсүн Аレスпублика Қазахстан, Уральск ақалақ аћны сентиабр 8 инаркны 10 азында.

Апсуа спортсмен дыкәгылон 98 скапануа рыйжъара.

Борис Багателия адунеи хин-

тәни ачемпион, адунеи ачемпионаткә аразынит, аўязтәрханәкә фба иғажеит, азқазацәрынүткә Урыстәйла пшынтын ачемпион, Урыстәйла Ахрағеи Москва Ахрағеи иоухеит, самбо азы жәларжъаратән акласс аспорт азказа иоуп, ианашибоуп «Ахъз-Апша» аорден ахпәти ағазара.

* * *

Апсуа боксиор Харитон Агрба диааит Панамантә аспортсмен. Аиылары мөфпүсит Челиабинск сентиабр 8 азы RCC Boxing Promotions аћнитә абокс ахәйләз инақәршәаны. Харитон диандатлон 31 шықаса зхы-

туа Александер Диуран. Аиылары мөфпүсит Харитон аптыжәра иманы. Агрба диааит ҳәа ипхъазан ажәбатән араунд аћны техникатә шыапықәралада. Харитон Агрба апрофесионалтә ринг аћны ианаиаиа дәмалада.

* * *

Амтәшәмпүласө Нестор Цужба 13 шықаса зхыгца рыйнүткә «Кубок Спартак» аиылары аиаира идент. Уи мөфпүсүн Москва, сентиабр 4 инаркны 8 азында, иаанацхәуент ағари асорт русқә рзы Ахәынтиелакы.

Нестор иеазықаңтойт Александр Мальцев инапхарала Александр Островски и-Академиафы.

Уи длаазамтоуп Арзамет Җарба ихъз зху Аңсны Аレスпубликатә әкпәтасыртатә школ адиректор, әкпәтасырзы Аңсны аспорт азказа Елизабет Акуциа.

Акәатәи абаағы азәыргақәй «Ауашәшәыра»

Абас ахъзуп арт амшқә рзы Акәа ақалақ абаа атызқәрәпөи еиекаас азәыргақәтә. Уи рыйзуюруоп асахъатыхыңцә Диана Хынта, Апшыа Ҳағба, акуратор Сайд Гезердаа, Аинар Инал-итба, Азамат Багателия, амузыкала аикәрышәаф Надир Җынада.

Ари азәыргақәтә уаңзатәникә иреиңшым, ишқақәгылоуп артобиектә 9 рыла. Урт зегы ҳақалақ аprobлемақә хәадыртует, уи ахааға, ажәйтә-ағатә аикәрыхара азәыргақәтә изахъзыртазты машәйршәа ақәзәм. Ҳәзәйнхо ҳудунеи иахъазы даара иуашәшәроуп. Уи изаңымцент ҳақалақ Акәагы.

«Хатала ҳара зегы иреиңшым, ҳзыхъзызауа-ҳахъинхо ҳақалақ гәекъа Акәа ауп. Ари иубартоуп ицахъоу аамтакә, иаҳаагахъоу зегы рыштакә, урт аштакә ақы иалашшыом, үзбара-үзбара ишьхъзаргы, ма-мкана имыззакән иааиаует.

Ақалақ – абијарақә ргәалашәара ахъзыртца түгүп, убрисоуп ҳәги захнархуа уи иатә артефактқәр, уи фнума, түзума, шәума, баҳчоума, штоума, тлоума, изакәзызалақ ақы анацәүзә. Акәа иамоуп иара ахатәи, дәеакы еиңшым аестетика, уи ус аламала изүзентахәм, иутаххаргыз аиңшызу. Ҳақалақ ианыпшүша абрис ауашәшәрара уажәштә ақыр түеит азәгы дазхъамтүшенижеи, уи иаха-иаха имацәтимхо, үзбара-үзбара ҳабләре имааиа илаагахъеит, избанзар ҳақалақ гәекала ақәымкәа, ҳхы иабаҳархәри хәоуп ҳәзнеиуа ҳшалагаз», – ихәйт Сайд Гезердаа.

Асахъатыхыңцә Апшыа Ҳағбен Диана Хынта бәи ари азәыргақәтәлә Акәа изхысқыу аамтәи иахъатәи амши хрызхъадырпешыр ртахуп, уи адагы.

дара ҳаҳтны-қалақ уаңтәи апеиңшыгы зеипшрахар ауа ҳдырбарц рәазыршәоит. Дара агәра ганы икоуп ақалақ иахъатәи аамтә апѣкарақә рыла

иөиозаргы иара иамоуп ахатәи тоурытә, ақультуратә феномен еиқенархар шалшо.

Асахъатыхыңцә мап азәыркит зегы зышыцылахью атематикатә өфхантца, уи ахатыпдан дара раңхъаза ақән ахәапшәа рахъ иңдерүртепт аинсталлиацә, еиенпшым асахъатыхратә техникақә рыла иаптцуо: аколлаж, ахырчара, абаа атыхра, ақыаад иалху аматтаркә, абзазарағы ауағы ихы иаирхә аматтархәкәагы. Абартқәа зегы зызку ҳаңстазаарағы иаҳпыло артефактқә шақа ртакы дуу, урт атоурытә гәалашәара ағыңцаара шалдымыршо аарпшроуп.

Ҳара ҳзығецәақәзәз азәыргақәтә аиѣкаафәа руазәк, асахъатыхы Диана Хынта бәи изгәелтент ахәапшәа шатаауа иааипшыркәзакә ишааиа ағар, арениара знапы алаку, апѣсшыафәа, аха уи еиҳарк иззынарху ачынуа зымаит. Ҳара иаҳтакуп арениара, ақазарала ҳақалақ ахазынарақә хызшыа-ауа, апѣсабара, архитектуратә ргыларакә ааха рызто рхырғағы инахгарц иқарто шеен. Иаҳтакуп атоурыхду зығытатәху ҳақалақ Акәа аикәрыхара.

Атыйшәа ирығыныуаз амұзыка ажбыы амхылдыз еиңш, уаднаңпхъалон. Азәыргақәтә асарқала ихфуоп ҳақалақ ахазынарақә, аprobлемақә, уи аторыхтә ргыларакә рыхчара. Зегь раңхъаза инаргылана ҳақалақ апѣшшара, ашәышықәсқә иргэлсн иаауа ахазынарақә рыхчара рхахы иргароуп ачынуа. Уабартқәа зегы рзы таҳәагак иағызоуп азәыргақәтә. Иара аиѣкааразы шықаңызжак ағыбаса рбент зегы. Иахымфаңызыуз Акәатәи абаа атыйшыпкәа ракәзар, ихчатәу ақалақ ахазынарақә ируакуп. Издыруада, ақазацәа иашақәа рымчала ари атыйшыа атоурых таула змоу аикәрыхарағы алышахар.

Наира САБЕКИА

Атехнология өңіцқәа рзыргара

Ишдыру еиңш, ааигәа Җатарстанынә Аңсны иааны икан еиңтәу атехнологияқәа рганах ала ахәықәа ирызку «Амобилтә технопарк». Уи еиҳаразак изызыкыз ашколқәа ркны атара это ахәбатәи акласс инаркны ажәизататә акласс атәафәа ракәын. Урт рзы имфапыргон, еиенпшым иахъатәи ҳаамтазы иңшыртқыу атехногиатә мырғақәа ирызкны амастер-классқәа. Иазгәтәтәу ас еиңш икоуп амастер-классқәа раңхъазакәи Аңсны ишымфапырго. Ари ағыза артаратә марафонқа мөфапырган Акәатәи, Гагратәи, Галтәи ақалақтә шоклқәа ркны.

Раңхъаза артаратә марафон аартихеит Б.У. Шынқәба ихъз зху Акәатәи актәи ажъяратәи ашкол аћны. Уи аартра реаладырхәйт Аңсны атара аминистр Инал Габлиа, афинансқәа рмииистр Владимир Делба, ақыта нхамға аминистр Беслан Җыопуа, Ашәартадара аматзұра ахантәафы Темир Ахыбаба. Еиекаас амастер-классқәа рмарафон аартирағы асассаңи ашкол атәафәе идирыбан атехногиатә ирызкны икәтәзә авидеотүхымта. Анағас ажәа иман Аңсны икоуп «Россотруднечество» ахатарнракра анапхагы Дмитри Федотов. Иара бзиала шәабеит ҳәа раҳәо асассаңи

ашколхәыцқәеи ирзитеиҳәйт Аңсныка иаагас «Амобилтә технопарк» Урыстәыла иреиңшоуп шакәу. Иара убас Урыстәылеи Жәларжъаратәи аконкурсқәа ркны апѣшшәа згахъоу, ирылышкаахъоу атехногиатә усумтакәа арақа ишдирбахо.

Абас еиңш икоуп атехногиатә занатқәа рөи Урыстәыла даара ишмачу аспециалистцәа. Иаз-

гәеитент амастер-классқәа дара ишыцхыраагзоу атаафәа раңхъака рзанаат алхәағы. Да-заатгылент анағас иртаараны ишыкоуп Галтәи Гагратәи ашколкәа. Зынзаск хықәкы хаданы ирымоуп 1500-фык ркынза ашкол атаафәа ирызнаргарц амастер-классқәа рыла ҳаамтә иақәшәо атехногиатә мырғақәа.

Анағас атара аминистр Инал Габлиа бзиала шәабеит ҳәа реиҳәйт Җатарстанынә иааз асасцәа. Иазгәеитент агәйбара шимоу, алтшәа бзиа аанарпышп ҳәа иреиҳау атехногиатә ирызкны иахъатәи амастер-классқәа рымфапырга. Раңхъака рзанаат алхәағы ирыцхраап ҳәа. Еиқенипхъазеит дара ишдирбахо аробот иззку атехногиат, акосмонавтика, информатиатә технологиатә, авиатуралтә лаб-фабара үхәа убас ирацәаны.

Асасцәа идырбан ашкол атаафәа рыла еиекааз апѣсуга кәашара. Анағас акласс тә уадақәа ркны имфапырган амастер-классқәа.

Амобилтә еимадара «А-мобайл» аспециалист Ельвира Аиба излахалхәаз ала, «Амобилтә технопарк» Аңсныка аара адылларда, информатиатә үзүргара аћны еиңш егырт русмапыгатәкәа ркынгы.

С.САҚАНИА

АПСНЫМЕДИА

Арестубликатә ҳәынҭарратә усхәарта «Апснымедиа»

gazeta-apsny.info
apsnygazeta@mail.ru

ател: +7 (840) 226-15-75 / 226-59-73
атызтып: Аңсны, Акәа ақ., Ажәанба имә, 9

Аредактор хада
Ахра АНҚӘАБ

Агазет аддала иғым астата ахә аредакция иазшәаузом.

Агазет ахә - 20 маат.